

Spinnen van de Schiepersberg

P. Poot en J.H.G. Peeters (namens de Spinnen Werkgroep Limburg)

Het Schiepersbergcomplex (gem. Margraten) omvat ondermeer de Julianagroeve. Het is een vrij kleine groeve, die eigendom is van voornoemde gemeente en door het Limburgs Landschap in 1984 in erfpacht is verkregen. Het complex ligt tussen Bemelen, Margraten en Cadier en Keer (fig. 1).

De winning van mergel is reeds lang stopgezet. Wat nu rest zijn steile mergelwanden met aan de voet een zgn. puinkegel. In 1983 heeft men de opslag van bomen en struiken grotendeels verwijderd. De nu aanwezige ruige vegetatie met veel brandnetel en distel verraadt het gebruik als vuilstort gedurende vele jaren. De puinkegel is schaars begroeid met grassen, en o.a. tijm, klaversoorten, en diverse toortsen. Door de beschutte ligging kan in de zomer de temperatuur erg hoog oplopen.

In dit gebied, de Julianagroeve, voerde de Spinnenwerkgroep Limburg, bestaande uit Belgische en Limburgse arachnologen een inventarisatieonderzoek uit. Er werd bij drie gelegenheden met de hand en het sleepnet verzameld (september 1984, juli 1985 en oktober 1985). Daarnaast werd er gedurende een geheel jaar met vangpotjes verzameld. De resultaten van dit onderzoek worden hieronder weergegeven.

Er werden 24 potten geplaatst in 5 series. De potten stonden op afstanden van ca 2 m in één rij en bevatten 2%-formalineoplossing. De potten werden half april 1985 geplaatst, gedurende de eerste maanden (tot eind juli) om de week geleegd, daarna om de 3-4 weken, afhankelijk van de omstandigheden. Gedurende de gehele periode van het onderzoek liepen er een tiental schapen in de groeve rond.

De potten werden als volgt geplaatst. Serie A (5 potten) bemonsterde de bodem van de groeve. Serie B (5 potten) stond op de bovenste rand van de puinkegel, bijna tegen de mergelwand, waar weinig of geen begroeiing is te vinden. Serie C (5 potten) was op een stuk zuid-helling geplaatst met een vrij open, lage vegetatie waar doorheen schapenpaadjes liepen. Serie D (5 potten) lag aan de bovenrand van de puinkegel onder een overhangend gedeelte; in de loop van het onderzoek raakte dit gedeelte overwoekerd met Grote brandnetel. De laatste serie E (4 potten) lag niet in de eigenlijke groeve, maar op de rand van het plateau, bij nat weer moeilijk bereikbaar; de vegetatie ter plaatse bestond uit struiken en Gevinde kortsteel. In de groeve zelf is een klein grotje van 5 m diep (een onderkomen voor de schapen) waar enkele handvangsten werden gedaan. De handvangsten en het slepen beperkten zich niet tot de groeve, maar werden in het gehele complex uitgevoerd.

Het onderzoek leverde niet minder dan 91 soorten op: 73 door middel van de vangpotten, te vermeerderen met 18 soorten, die alleen met slepen of zoeken werden verzameld. De determinaties werden voornamelijk verricht door M. Janssen (Meeuwen, België) en J. Jacobs (Hasselt, België).

	A	B	C	D	E	Totaal	H/S
AGELENIDAE							
<i>Cicurina cicur</i> (Fabricius)	15,60	23,39	15,49	12,56	5,27	70,231	+
<i>Coelotes terrestris</i> (Wider)	1,4	4,24	2,12	9,34	1,3	17,77	+
<i>Tegenaria atrica</i> C.L.Koch	-	1,2	-	-	-	1,2	+
<i>Tegenaria ferruginea</i> (Panzer)	-	-	-	-	-	-	+
<i>Tegenaria silvestris</i> L.Koch	-	-	-	-	-	-	+
<i>Textrix denticulata</i> (Olivier)	-	0,1	-	-	-	0,1	-

	A	B	C	D	E	TOTAAL	H/S
AMAUROBIIDAE							
<i>Amaurobius similis</i> (Blackwall)	-	-	-	-	-	-	+
ANYPHAENIDAE							
<i>Anyphaena accentata</i> (Walckenaer)	-	-	-	-	-	-	+
ARANEIDAE							
<i>Araneus diadematus</i> Clerck	-	-	-	-	-	-	+
<i>Araneus umbraticus</i> (Clerck)	-	-	-	-	-	-	+
<i>Cyclosa conica</i> (Pallas)	-	-	-	-	-	-	+
CLUBIONIDAE							
<i>Clubiona comota</i> C.L.Koch	-	-	-	-	-	-	+
<i>Clubiona lutescens</i> Westring	-	-	-	-	-	-	+
<i>Clubiona terrestris</i> Westring	-	1,0	-	-	-	1,0	-
<i>Phrurolithus festivus</i> (C.L.Koch)	2,2	4,18	21,26	11,2	1,3	39,51	-
ERIGONIDAE							
<i>Ceratinella brevipes</i> (Westring)	0,7	1,0	-	-	-	1,7	-
<i>Ceratinella scabrosa</i> (O.P.Cambr.)	-	-	-	3,0	1,1	4,1	-
<i>Dycymbium nigrum</i> (Blackwall)	1,2	-	-	-	-	1,2	-
<i>Dycymbium tibiale</i> (Blackwall)	2,1	0,1	-	-	-	2,2	+
<i>Diplocephalus latifrons</i> (O.P.Camb.)	0,3	0,1	-	-	-	4,1	-
<i>Erigone atra</i> (Blackwall)	-	-	1,2	0,3	-	1,5	+
<i>Erigone dentipalpis</i> (Wider)	-	0,1	0,4	-	-	0,5	+
<i>Gongylidiellum latebricola</i> (O.P.C.)	-	2,0	-	-	-	2,0	-
<i>Gongylidium rufipes</i> (Sundevall)	-	-	-	-	-	-	+
<i>Hypomma bituberculatum</i> (Wider)	1,0	-	-	-	-	1,0	-
<i>Maso sundevalli</i> (Westring)	-	-	-	3,0	-	3,0	-
<i>Micrarqus herbigradus</i> (Blackwall)	15,20	1,4	1,2	5,13	0,2	22,41	+
<i>Oedothorax retusus</i> (Westring)	15,10	-	-	0,1	-	15,11	+
<i>Pocadicnemis juncea</i> Linnaeus	2,2	0,1	-	-	2,0	4,3	-
<i>Pocadicnemis pumila</i> (Blackwall)	0,1	-	-	-	-	0,1	-
<i>Thyreosthenius parasiticus</i> (Westr.)	-	0,1	-	-	-	0,1	-
<i>Troxochrus cirrifrons</i> (O.P.Cambr.)	0,1	-	-	-	-	0,1	-
<i>Troxochrus scabriculus</i> (Westring)	2,3	2,0	-	-	-	4,3	-
<i>Walckenaeria acuminata</i> Blackwall	0,1	-	-	-	0,2	0,3	-
<i>Walckenaeria antica</i> (Wider)	0,1	1,0	1,0	-	-	2,1	-
<i>Walckenaeria atrotibialis</i> (O.P.C.)	-	-	-	0,1	-	0,1	-
<i>Walckenaeria furcillata</i> (Menge)	-	-	-	1,0	-	1,0	-
<i>Walckenaeria nudipalpis</i> (Westring)	-	0,1	-	-	-	0,1	-
GNAPHOSIDAE							
<i>Haplodrassus signifer</i> (C.L.Koch)	-	-	-	-	0,3	0,3	-
<i>Haplodrassus umbratilis</i> (L.Koch)	-	-	-	0,1	11,15	11,16	-
<i>Herpyllus blackwalli</i> (Thorell)	-	-	-	-	-	-	+
<i>Micaria pulicaria</i> (Sundevall)	-	0,1	1,0	-	-	1,1	-
<i>Trachyzelotes pedestris</i> (C.L.Koch)	0,1	18,28	8,2	16,6	7,12	49,49	-
<i>Zelotes latreillei</i> (Simon)	-	0,1	-	-	-	0,1	-

	A	B	C	D	E	TOTAAL	H/S
HANNIIDAE							
Hahnia montana (Blackwall)	-	-	-	-	0,5	0,5	-
LINYPHIIDAE							
Bathypantes gracilis (Blackwall)	21,24	1,1	3,4	0,1	-	25,29	+
Bathypantes parvulus (Westring)	1,3	-	-	-	-	1,3	-
Centromerita bicolor (Blackwall)	0,1	1,0	-	0,1	-	1,2	-
Centromerus sylvaticus (O.P.Camr)	16,45	12,6	2,4	1,22	2,11	33,88	-
Diolostyla concolor (Wider)	-	3,3	-	0,1	-	3,4	-
Leothyphantes mengei Kulczynski	-	-	-	-	1,0	1,0	-
Leothyphantes pallidus (O.P.Cambr.)	8,2	8,11	3,1	7,10	3,0	29,24	-
Leothyphantes tenuis (Blackwall)	5,1	9,4	6,10	3,2	0,2	23,19	+
Leothyphantes zimmermanni Bertkau	-	-	-	1,0	-	1,0	+
Leptorhoptrum robustum (Westring)	-	0,1	-	-	-	0,1	-
Linyphia triangularis (Clerck)	-	-	-	-	-	--	+
Macrargus rufus (O.P.Cambridge)	-	-	-	2,0	-	2,0	-
Meioneta rurestris (C.L.Koch)	-	-	0,1	-	-	0,1	-
Neriere clathrata (Sundevall)	1,0	-	-	-	-	1,0	-
Porrhomma egeria Simon	-	1,0	-	-	-	1,0	-
Porrhomma oblitum (O.P.Cambridge)	-	1,0	-	-	-	1,0	-
Porrhomma pallidum Jackson	-	-	-	1,0	-	1,0	-
Saaristoa abnormis (Blackwall)	0,1	-	-	-	-	0,1	-
LIDCRANIDAE							
Agroeca brunnea (Blackwall)	2,0	3,1	-	1,0	-	6,1	-
LYCOSIDAE							
Alopecosa pulverulenta (Clerck)	5,6	2,10	1,2	0,3	4,8	12,29	-
Aulonia albimana (Walckenaer)	-	-	-	-	0,2	0,2	-
Pardosa amentata (Clerck)	70,61	7,25	2,1	5,15	1,1	85,103	+
Pardosa hortensis (Thorell)	-	3,1	0,1	1,1	-	4,3	-
Pardosa lugubris (Walckenaer)	-	4,0	1,0	2,3	5,0	12,3	-
Pardosa pullata (Clerck)	0,1	-	18,29	1,2	3,2	22,34	-
Trochosa terricola Thorell	14,13	27,63	22,21	3,16	5,6	71,119	+
METIDAE							
Metellina mengei (Blackwall)	-	1,1	-	-	-	1,1	+
Metellina merisanae (Scopoli)	-	-	-	-	-	-	+
Metellina segmentata (Clerck)	1,2	-	-	-	-	1,2	+
MIMETIDAE							
Ero furcata (Villers)	1,1	-	-	-	-	1,1	-
NESTICIDAE							
Nesticus cellulanus (Clerck)	-	-	-	-	-	-	+
PISAURIDAE							
Pisaura mirabilis (Clerck)	-	0,1	-	-	-	0,1	+

	A	B	C	D	E	TOTAAL	H/S
SALTICIDAE							
<i>Ballus depressus</i> Walckenaer)	-	-	-	-	-	-	+
<i>Eucohrys frontalis</i> (Walckenaer)	6,4	3,4	2,2	6,3	-	17,13	-
<i>Neon reticulatus</i> (Blackwall)	-	-	1,0	-	-	1,0	-
<i>Salticus scenicus</i> (Clerck)	-	-	-	-	-	-	+
TETRAGNATHIDAE							
<i>Pachygnatha clercki</i>	-	-	-	-	-	-	+
<i>Pachygnatha degeeri</i> Sundevall	73,16	4,3	16,5	14,6	-	107,30	+
THERIDIIDAE							
<i>Comaroma simoni</i> Bertkau	-	-	-	1,0	-	1,0	-
<i>Enoplognatha ovata</i> (Clerck)	-	-	-	-	-	-	+
<i>Enoplognatha thoracica</i> (Hahn)	-	0,1	-	-	-	0,1	-

De kollektie bevindt zich in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

Interessante soorten.

Nieuw voor de Nederlandse fauna is *Comaroma simoni* Bertkau, het is echter nog niet duidelijk in welke familie we deze moeten plaatsen.

Opvallend is dat van 24 soorten maar 1 exemplaar is verzameld.

Literatuur.

Helsdingen, P.J. van, 1980. *Novus Catalogus Araneorum*.

Locket, G.H., & A.F. Millidge, 1953. *British Spiders*, 2.

Roberts, M.J., 1984-1987. *The Spiders of Great Britain*, 1-3.

Wiehle, H., 1960. *Micryphantidae*. -- *Tierwelt Deutschlands*, 47.